

ОТЧЕТ

за изпълнението на информационната кампания „Ден на отворените врати“ в органите на съдебната власт през 2025 г.

Информационната кампания „Ден на отворените врати“ е сред разпознаваемите комуникационни дейности на съдебната власт, иницирана от Висшия съдебен съвет (ВСС) през 2012 г. Независимо от предизвикателствата, провеждането на инициативата показва устойчивост, актуалност и полезност за обществото и има принос за популяризиране работата на съдебната власт и повишаване на доверието в нея. Постигнати са високи резултати по отношение информирането на гражданите за функциите и правомощията на органите на съдебна власт (ОСВ) и са създадени трайни положителни взаимоотношения с основната целева група – ученици, преподаватели и ръководства на учебните заведения. Събитията в дните на отворените врати се съчетават често с отделни инициативи или с дейности по Образователната програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“, осъществявана от ОСВ по споразумение между ВСС и Министерство на образованието и науката. Те се обвързват също с отбелязването на годишнини на ОСВ, Деня на Конституцията, както и с Европейския ден за гражданско правосъдие. Творческият подход на учениците, учителите и магистратите, участващи в инициативата, както и въведените добри практики се отразяват в ежегодните отчетни доклади, предоставени от ОСВ. През 2025 г. се увеличи броят на изпратените до ВСС линкове към сайтове на ОСВ, отразяващи анонси и проведени събития. Публикувани са повече от 130 хиперлинкове към прессъобщения на ОСВ, което е с една трета повече спрямо предходната 2024 г. Те се обявяват както в едноименния раздел на интернет сайта на ВСС, така и в неговата фейсбук страница. Все по-широкото отразяване на кампанията от регионалните медии допринася за развитието на инициативата и мотивира участието на все по-голям брой ученици.

Участие в кампанията през 2025 г. отчитат 145 съдилища, включително ВКС; 45 прокуратури, включително ВКП, 12 териториални отделения (ТО - Своге към РП - Костинброд; ТО - Петрич, ТО - Разлог, ТО - Гоце Делчев и ТО - Сандански към РП - Благоевград; ТО - Козлодуй, ТО - Мездра, ТО - Оряхово и ТО - Бяла Слатина към РП - Враца; ТО - Дупница към РП - Кюстендил; ТО - Момчилград към РП - Кърджали и ТО - Елена към РП - Велико Търново); Националната следствена служба и Националният институт на правосъдието.

Запазва се практиката за съвместно провеждане на кампанията от съдилища и прокуратури, както следва: ВКП, НСлС и СРС; РС – Своге и ТО - Своге към РП - Костинброд; РС – Костинброд и РП - Костинброд, РС – Самоков и РП - Самоков; РС – Козлодуй и ТО - Козлодуй към РП - Враца; РС – Кюстендил и РС - Дупница, РП - Кюстендил и ТО - Дупница

към РП - Кюстендил; ОС – Кюстендил и ОП – Кюстендил; ОС – Перник и АдмС - Перник, РС - Перник, ОП - Перник и РП - Перник; АС – Пловдив, ОС - Пловдив и РС - Пловдив; АП - Пловдив, ОП - Пловдив и РП – Пловдив; АС - Велико Търново и ОС - Велико Търново, РС - Велико Търново, АП - Велико Търново, ОП - Велико Търново, РП - Велико Търново и Окръжен следствен отдел към ОП - Велико Търново; РС – Елена и ТО - Елена към РП - Велико Търново; ОС – Габрово, ОП - Габрово и РП - Габрово; ОС – Разград и РС – Разград ; ОС – Бургас и РС - Бургас; ОС – Сливен и ОП - Сливен; ВКП, СРП и НСлС; РП – Ботевград и РС - Ботевград; РП – Благоевград и ТО - Петрич, ТО - Разлог, ТО - Гоце Делчев към РП - Благоевград; РС – Разлог и ТО – Разлог към РП - Благоевград; ТО - Сандански към РП – Благоевград и РП – Благоевград; РС – Сандански и ТО - Сандански към РП - Благоевград; РП – Монтана и РС - Монтана; ОП – Смолян, ОС - Смолян, АдмС - Смолян, РС - Смолян и РП - Смолян; ОП – Русе и РП - Русе; РС – Благоевград и ОС – Благоевград; РП - Кърджали и ТО – Момчилград към РП - Кърджали; ОС – Хасково и РС - Хасково, ОП - Хасково и РП - Хасково; АС – Варна и АП - Варна; ОП – Варна и ОС - Варна; ОС – Ямбол и ОП - Ямбол; ОС –Габрово и РП – Габрово; СРС и СРП; АдмС – Видин и ОС – Видин.

Информацията от предоставените доклади за отчетния период е обобщена в следните раздели: I. Дейности и инициативи, II. Препоръки и III. Изводи.

I. ДЕЙНОСТИ И ИНИЦИАТИВИ

1. Създаване на предварителна организация

Предварителната подготовка включва генериране на идеи, определяне на дата, тема, начин за провеждане на събитието, съобразно набелязаните цели, и изготвяне на сценарий. Предварително информация се оповестява чрез прессъобщения до медиите, които се публикуват на интернет страницата на органа и в създадените профили в социалните мрежи. В съвместната инициатива на АП - Велико Търново, ОП - Велико Търново и РП - Велико Търново, Окръжен следствен отдел към ОП - Велико Търново, е поставен акцент на откриването с импровизирана сцена от шест големи информационни табла. Административен съд – Смолян отчита, че за проведения „Ден на отворени врати“ е заснет и направен видеоматериал, отразяващ събитието, като е изградена практика ОСВ да публикуват в социалните мрежи информация и снимки за проведените събития, както и линкове към новинарски сайтове, отразили техни събития.

2. Целеви групи

Основните целеви групи, към които е насочена инициативата са ученици, преподаватели и ръководства на учебни заведения, но в АП - София е утвърдена практиката за ежегодни срещи със студенти от

юридическите факултети на висшите учебни заведения в гр. София. Те се запознават със структурата и компетентността на прокуратурите от различни инстанции, с конкурсните изисквания и възможностите за професионално развитие в съдебната система и дискутират реален казус от съдебната практика.

В Деня на отворените врати в ОП – Варна, проведен съвместно с ОС – Варна е проведена среща с ученици от общинските клубове по превенция на тема „Детското насилие. Наказателна отговорност на непълнолетните. Хулигански прояви на непълнолетни лица и последици. Възпитателни мерки за деца при противообществени прояви, начини и места на прилагането им“.

В събитието на АП - Пловдив, ОП - Пловдив и РП – Пловдив са включени ученици от паралелка „Съдебна администрация“.

3. Творчески избор на надслов на кампанията „Открито за съдебната власт“

Продължава практиката преобладаващата част от ОСВ да се придържат към надслова „Открито за съдебната власт“, като различно мотото в кампанията са определили следните органи:

АдмС – София-област – „Предизвикателствата пред съдията и качествата, които трябва да притежава, за да решава по закон и справедливост“; РС – Своге – „Съдебната власт и младите хора в отворен и свободен диалог“; РС - Сливница – „Просто за правото и правораздаването“; РС - Ботевград – „Да опознаем съдебната власт отблизо“; РС - Гоце Делчев – „Прозрачност на съдебната власт“; АдмС – Монтана - „Административноправен режим на достъп до обществена информация. Особености на административното производство. Актове постановени по ЗДОИ и производства пред съд“; РС – Крумовград – „РС - Крумовград – структура и организация“; АдмС – Пазарджик - „Дигитализация на административното правосъдие“; РС - Костинброд, съвместно с РП - Костинброд – „Правосъдие за всички, достъпност и равнопоставеност“; РС - Благоевград, съвместно с ОС – Благоевград – „Страхът погубва разума. Насилието не е решение“; РП – Кюстендил – „Прокурори говорят с ученици за професията прокурор“, „Прокурори говорят за вредата от вейпове и наркотични вещества“ и „Животът е безценен! Не го заменяй за дрога“; АС - Варна, съвместно с АП - Варна – „Нарушения или престъпления в гражданското и наказателното право“; ОС - Сливен, съвместно с ОП - Сливен – "Наказателноотговорни лица по българското законодателство. Наказателна отговорност за непълнолетни обвиняеми лица. Престъпления, свързани с държане и разпространение на високорискови наркотични вещества"; АП - Бургас – „Престъпления по транспорта, извършени след употреба на алкохол и наркотични вещества. Участие на прокурора в съдебния процес“; РС – Елхово - „Съдът не е място за наказания – той е място, където се търси истината“; РС – Луковит – „Луковитски районен съд – с поглед към бъдещето“; АдмС – Силистра -

„Безопасност на движението по пътищата“; ОС – Варна и ОП – Варна – „Съдът и прокуратурата отблизо“; ОП – Враца – „Наркотични вещества – въздействието им върху здравето и психиката на човека, особено на подрастващите, както и наказателната отговорност, свързана с държането и разпространението им“; ОС – Кюстендил, съвместно с ОП - Кюстендил – „Съдебната власт – възможности за реализация“.

4. Посещения в съдилища и прокуратури

Срещите с административни ръководители и магистрати, както и информационни турове провеждат почти всички ОСВ. По-голямата част от съдилищата допускат присъствие на ученици в реални съдебни процеси. Проведените лекции и дискусии са адаптирани към възрастта и интересите на учениците - теми и казуси от живота и бита, вкл. заложи в Образователната програма. Често се прави извод, че лекциите са изключително интересни и диалогът преминава извън границите на предвиденото. Преобладаващата част от ОСВ, при провеждане на инициативата разпространяват информационни материали, свързани със съдебната власт, като някои от тях са осигурени от ВСС по Образователната програма. Като добра практика се отчитат демонстрирането на централизираната система за случайно разпределение на делата и провеждането на инициативата „Председател на съда за един ден“. Всички участници в мероприятията се поощряват с грамоти, удостоверения, плакети или предметни награди. Общоприета практика е предоставянето на учениците на екземпляри от Конституцията на Република България. Подробна информация, снимки, включително и видеоматериали, отразяващи инициативата, се публикуват и са достъпни на интернет страниците на съдилищата и прокуратурите, техните профили в социалните мрежи и интернет платформи, като се предоставят и на средствата за масова информация.

5. Провеждане на симулативни съдебни процеси

Участието на учениците в пресъздаването на съдебен процес по реален казус изгражда разбиране за правата и задълженията на гражданите, принципите на правото, както и за значението на справедливия съдебен процес. Те влизат в ролите на съдия, прокурор, страни по делото, адвокат, свидетели, съдебни заседатели, вещи лица и съдебни секретари. За целта по-голяма част от ОСВ предоставят съдийски и прокурорски тоги, което още повече засилва усещането за автентичност на процеса. Симулативните процеси се провеждат по сценарий, който следва логиката на реалното съдебно производство – откриване на заседанието, излагане на обвинението, защита, разпит на свидетели, представяне на доказателства и постановяване на решение. Водещо значение има спазването на процесуалния ред и принципите на справедливия процес. Всички ОСВ провеждат симулативните процеси в съдебни зали, което насърчава интереса и активното участие на учениците. Избраният казус винаги е

адаптиран към тяхната възраст и не се допуска прекомерна правна сложност. Подкрепата на магистратите, преподавателите и съдебните служители при подготовката и провеждането на процеса е ключова за постигането на реалистична атмосфера, а част от инициативите се реализират съвместно с адвокатски колегии, органи на МВР, висши училища и неправителствени организации.

Съдилищата и прокуратурите са организирали и провели ролеви игри, възстановки на съдебни производства по наказателни, граждански и административни казуси, вкл. административнонаказателни производства, и симулативни съдебни процеси по теми като: престъпления, свързани с употреба на наркотични вещества, управление на моторно превозно средство след употреба на алкохол или наркотични вещества, грабежи, кражби, телесни повреди, неправомерен достъп до лични данни, гражданско-правни отношения, както и казуси по литературни произведения.

Конкретни теми на проведените симулативни процеси и предмета на разглежданите казуси са посочили следните органи:

- Софийски градски съд – симулативен процес и дискусия с ученици относно условното предсрочно освобождаване на лишени от свобода;

- РС – Бяла Слатина, съвместно с ТО – Бяла Слатина към РП – Враца – симулативен процес по чл. 343б, ал. 3 от Наказателния кодекс (управление на МПС след употреба на наркотични вещества);

- РС – Карлово – симулативен наказателен процес, свързан с последиците от разпространението и употребата на наркотични вещества, както и управление на МПС след употреба на наркотични вещества. Проведени са демонстрации от служители на МВР и Областна дирекция „Охрана“;

- ОС – Бургас и РС – Бургас, съвместно с Младежкия международен център – Бургас – симулативен процес по казус за управление на МПС след употреба на наркотични вещества;

- ОС – Перник, съвместно с РС – Перник, АдмС – Перник, ОП – Перник и РП – Перник – симулативен процес по наказателно дело от общ характер по действителен случай за управление на МПС след употреба на наркотични вещества;

- РС – Кърджали – симулативен процес по действителен казус за притежание на наркотични вещества;

- ОС – Добрич - два симулативни наказателни процеса относно последствията от безотговорното шофиране и престъпленията, свързани с наркотични вещества.

- РС – Генерал Тошево – симулативен процес на тема „Наркотиците – лесният начин да изгубиш свободата си“;

- РС – Айтос – симулативен процес, свързан с управление на МПС след употреба на алкохол;

- АдмС – Смолян, съвместно с ОП - Смолян, ОС - Смолян, РС - Смолян и РП - Смолян – симулативен процес по действителен казус по чл.

5, ал. 3, т. 1 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП) с разглеждане на административнонаказателно дело пред въззивна и касационна инстанция. Чрез възстановка на административно нарушение по ЗДвП със съдействието на сектор „Пътна полиция“, учениците са се запознали с процесуалните действия по съставяне на актове и наказателни постановления.

- РС – Сандански, съвместно с ТО – Сандански към РП - Благоевград и Адвокатска колегия – Благоевград – симулативен процес по дело за кражба на мобилен телефон и държане на наркотични вещества;

- АС – Пловдив, съвместно с ОС - Пловдив и РС - Пловдив – симулативен процес по казус за грабеж на мобилен телефон от ученик, включващ разпознаване на извършител;

- РП – Бургас – симулативен процес по казус за кражба на телефон;

- РС – Козлодуй, съвместно с ТО - Козлодуй към РП – Враца – симулативен процес по наказателно дело от общ характер за престъпление по чл. 198 от Наказателния кодекс;

- РС – Пловдив – възстановка на наказателен процес с участието на студенти от Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ и членове на Международната асоциация на студентите по право ELSA;

- РС – Девин – симулативен процес по казус, свързан с неправомерен достъп до лични данни от забравен телефон в училищна библиотека;

- РС – Тутракан – симулативен процес за причиняване на средна телесна повреда;

- РС – Средец – симулативен граждански процес, свързан с брачни дела;

- РС – Ардино – дискусия по реален казус, свързан с промяна на лични отношения и издръжка между родител и дете.

- ОС – Плевен – симулативен процес по казуса „Убийството на Катерина“ по романа „Железният светилник“. На учениците са предоставени предварително помощни материали - обвинителен акт, експертизи и текстове от приложимите нормативни актове;

- РС – Златоград – симулативен процес по разказа „Индже“ на Йордан Йовков.

Част от ОСВ са посочили участие в симулативни процеси, без да конкретизират предмета на разглежданите казуси. Такива са ОС – Видин, ОС – Ямбол, съвместно с ОП – Ямбол, АдмС – Варна, АдмС – Русе, РС – Асеновград и РС – Павликени. Особен акцент следва да бъде поставен върху активната дейност на РС – Белоградчик, където са проведени три симулативни процеса – два наказателни и един граждански, което не само демонстрира висока степен на ангажираност към образователните инициативи и популяризирането на дейността на съдебната система сред обществото, но и засиления интерес на учениците.

Реализираната инициативата на Софийска градска прокуратура „Наказателният процес от А до Я“, също се откроява с различен подход,

тъй като в симулирания процес са участвали кандидати за младши магистрати, разследващи полицаи и адвокати. Събитието е проведено под патронажа на председателя на Върховния касационен съд, и. ф. главния прокурор на Република България и министъра на вътрешните работи, като съорганизатори са Съюзът на съдиите в България, Асоциацията на прокурорите в България и Асоциацията на полицейските началници в партньорство с Националния институт на правосъдието и Софийската адвокатска колегия.

6. Създаване на филми

Пример за успешно взаимодействие между ОСВ и учениците е създаването на образователни филми с приложени съвременни и интерактивни методи, което спомага за по-доброто възприемане на правните теми. При провеждане на Деня на отворени врати ОС – Сливен и ОП - Сливен са представили учебен филм по симулативен съдебен процес за престъпление по чл. 354а, ал. 1 от НК - производство и разпространение на наркотични вещества.

Районен съд – Видин и РС – Генерал Тошево са показали образователния филм „Твоите най-важни права и отговорности като дете“, който е създаден съвместно от АдмС – Видин, ОС – Видин, РС – Кула и РС – Белоградчик през 2022 г. Той е използван и от РС – Белоградчик, като спрямо възрастта на децата е адаптирана приказката „Теменуга“, създадена през 2024 г. и включена в образователния филм. Тя съдържа анимирани и озвучени текстове, които са отличени в проведения през 2023 г. конкурс за приказка и рисунка „Твоите най-важни права и отговорности като дете“.

7. Мултимедийни презентации

Посредством мултимедийни презентации РС – Чепеларе представя темите „Разделение на властите и независимостта на съдебната власт“, професиите „съдия“, „прокурор“, „следовател“ и „Видовете дела и съдебни услуги“, като всеки от 30-те участници е получил грамота и химикал с надпис „РС – Чепеларе“.

Правилата за движение по пътищата, задълженията на водачите на МПС и неблагоприятните последици при извършени от тях нарушения са тема на презентацията на АдмС – Разград „Да бъдем отговорни по пътищата“. Защитата на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата са представени чрез презентацията от РС – Елхово.

Пред студенти от Икономическия университет – Варна и ученици от общински клубове по превенция към гимназиите в града, ОС – Варна и ОП – Варна са показали видео, включено в кампанията „Насилието обича мълчанието“. Студентите са наблюдавали и заседание по търговски спор, проведено дистанционно чрез видеоконферентна връзка.

8. Ученически конкурси

През годините се утвърди инициативата за провеждане на конкурси за есе, разказ или рисунка, насочени към ученици в различни възрастови групи. През отчетния период РП - Кюстендил е провела конкурс за рисунка и есе на тема: „В моя свят няма място за насилие и наркотици“. Административен съд - Добрич е организирал конкурс за есе на тема: “Римляните казват: Правото е изкуство за доброто и справедливото - *Ius est ars boni et aequi*. Какво казва бъдещето?“. В окръжен и районен съд – Разград конкурсът за ученически разказ и есе е в две възрастови групи, както следва: V – VII клас на тема: „Добро и Зло – две страни на една и съща монета“ и VIII - XII клас на тема: „Къде е границата между престъпното поведение и гражданското неподчинение?“. Проведен е също и конкурс за ученическа рисунка на тема „Какво означава да си щастлив?“ в три възрастови групи: I - IV клас, V-VII клас и VIII - XII клас. Конкурсът за есе на ОС – Ямбол и ОП - Ямбол е на тема: „Живот с/без правила“, на РС - Средец – „Съдът през моите очи“, а на ОС - Ловеч - „Защо е важно да бъда информиран“. Окръжен съд - Пазарджик е провел конкурс за есе и рисунка на тема: "Справедливостта през моите очи".

9. Изложби

В рамките на информационната кампания голяма част от ОСВ организират различни изложби. С голяма популярност се ползват изложбите с ученически творби от проведени конкурси, чрез които гражданите се запознават с възприятията на учениците за правото и справедливостта. Тези инициативи насърчават творческото мислене, гражданската ангажираност и активното участие на младите хора в обществения живот, като същевременно допринасят за изграждането на положително отношение към институциите. Подобен пример е организираната от окръжен и районен съд – Разград изложба с творби на ученици от проведен конкурс, представящи възприятията на децата за щастието, ценностите и човешките отношения.

Административен съд - Велико Търново в Деня на отворените врати открива изложба на снимки от конкурса за фотография за професионалисти и любители на тема „Правосъдието през моя фотообектив“, като в обръщението към гостите е подчертано, че правосъдието не е само норма и процес, но и човечност, мисия и изкуство в духа на разбирането, че „правото е изкуство за доброто и справедливото“. На участниците в конкурса е предоставена възможност да покажат ежедневието и рутината в съдебната сграда, като фотографиите се отличават с креативност и оригиналност, и представят както архитектурното пространство, така и човешкото присъствие в съдебната институция.

Апелативна прокуратура – Пловдив, съвместно с окръжната и районната прокуратура са организирали благотворителна изложба с картини на ученици – участници в Дните на отворените врати. Тя е под

надслов „Родопски настроения“, като събраните средства са предоставени на Гимназията по приложни изкуства, чиято сграда е пострадала при пожар през април 2025 г. Инициативата демонстрира съчетаване на образователната и обществено ангажираната роля на съдебните институции.

В РС – Генерал Тошево е представена изложба на Клуба по рисуване „Природна палитра“, чрез която се създава възможност за среща между изкуството и институционалната среда, и се постига по-достъпен и отворен облик на съдебната власт пред обществото.

Районен съд – Девин е посетен от третокласници, които чрез рисунки представят своите разбирания за правата на детето. Инициативата включва прочит на адаптирана версия на Конвенцията за правата на детето, както и мултимедийна презентация по темата. На участниците е връчена пластика – „Пътят към знанието“.

В ОС – Русе е подредена историческа изложба, разработена съвместно с Регионален исторически музей - Русе. В рамките на събитието са наградени и децата – победители в конкурса за рисунка „Правосъдието през моите очи“, който представлява естествено продължение на създадената книга-летопис „Правото помни: История на Русенския съд – памет, настояще и бъдеще“. Инициативата успешно съчетава историческата памет, правното образование и творческото участие на младите хора. При откриване на събитието чрез дрон е направена обща снимка на работещите в Съдебната палата.

В РС – Луковит също е представена изложба за историята на съда от неговото създаване до наши дни. Чрез архивни материали и исторически документи посетителите са получили възможност да се докоснат до развитието на институцията и нейното значение за местната общност.

Във фойето на Съдебната палата в гр. София е представена изложбата „Присъдите на Народния съд и решенията на Върховния касационен съд по предложения и молби за тяхната отмяна“, организирана със съдействието на Държавна агенция „Архиви“. Експозицията представя документи от делата на различни състави на Народния съд, архивни снимки и постановени впоследствие решения на Върховния съд (Върховния касационен съд). Акцент е поставен върху малко познатата присъда на Девети състав на Народния съд срещу съдии и прокурори, както и върху делата срещу журналисти и представители на интелигенцията.

10. Подходи в провеждането на кампанията

Органите на съдебната власт продължават да демонстрират стремеж към прилагане на разнообразни, иновативни и интерактивни подходи при реализиране на инициативите. Наред с традиционните посещения в съдебните сгради, представянето на правилата за достъп и реализирането на срещи и беседи, значителна част от съдилищата и прокуратурите провеждат практически демонстрации, дебати и дискуссионни формати,

възстановки, симулативни процеси, викторини, арт инициативи и интерактивни обучения. Добрата координация и сътрудничество с образователни институции, музеи, органи на МВР, неправителствения сектор и местните общности утвърждават Дните на отворените врати като устойчива и обществено значима информационна кампания. Често инициативите на ОСВ са насочени и към ученици от началната степен на обучение. Все повече органи представят за разглеждане и запознаване с архиви, документи и ценни книжа, като се увеличава и броят на инициативите, представящи възможностите за кариерното развитие в съдебната власт. Районен съд - Брезник представя документи и исторически актове от архивния фонд на съда, като активно използва регионални медии за популяризиране на инициативата.

В Деня на отворените врати на РС – Своге и ТО – Своге към РП - Костинброд за първи път целевата група се разширява с участието на ученици от две училища. Те са запознати с правораздаването в града и с архивни документи от началото на XX век. Особен интерес е предизвиквала демонстрацията със симулационни очила, пресъздаващи ефекта от употреба на алкохол и наркотични вещества. Подобни демонстрации са проведени по време на събитието на РС – Костинброд и РП – Костинброд, както и на РП – Кърджали и ТО – Момчилград към РП – Кърджали.

С мащаб се отличава съвместната инициатива на АП – Велико Търново, ОП – Велико Търново, РП – Велико Търново, ОС – Велико Търново и РС – Велико Търново, в която участват повече от 200 ученици от 7 училища, разпределени в 5 съдебни зали. След проведените срещи със съдии, прокурори и следователи, учениците са имали възможност да разгледат богата сбирка от архивни документи, дела, книжа и информационни пана, представящи историята на съдебната власт в града.

Историята на административното правосъдие и развитието на административния съд са представени от АдмС – Сливен.

Инициативата на АдмС – Видин е проведена съвместно с ОС – Видин. Пред представители на Регионалния исторически музей, Регионалното управление на образованието, Регионалната библиотека, педагогически специалисти и учители, ученици, участващи в Образователната програма, са представили открит урок по история чрез възстановка на Учредителното събрание и приемането на Търновската конституция през 1879 г. Разделени на либерали и консерватори, с автентични костюми, реквизит и въздействаща актьорска игра, те са пресъздали съдбовните за България събития. Проведена е и кръгла маса на тема „Търновската конституция“, като в рамките на дискусията са разгледани значението ѝ за развитието на държавността, демократичните принципи, конституционното право в България и статутът на гражданите.

Темата на събитието на ОП - Разград е "Конституцията на Република България - история и настояще. Права и задължения на гражданите. Прокурорът и неговата роля за опазване на правовия ред". При

проведената среща акцент е поставен върху използването на „вейпове“, разяснен е правният режим на наркотичните вещества, опасностите от употребата им и превенция срещу престъпленията, свързани с наркотичните вещества. Административен съд – Враца съвместно с Областната дирекция на МВР и инспектор от „Детска педагогическа стая“, за трета поредна година представят темите за рисковете от употреба на наркотични вещества и алкохол при управление на МПС, включително чрез демонстрация на технически средства за проверка. В ОС – Кърджали е проведена състезателна викторина „Знанията ни за правото“, а РС – Кърджали - дебат на тема „Свободни ли сме, избирайки наркотиците?“.

В съвместната инициатива на Върховна касационна прокуратура, Национална следствена служба и Софийска районна прокуратура е проведена дискусия с ученици за опасностите от употребата на фентанил. В Деня на отворените врати на окръжния и на районния съд в гр. Бургас е проведена дискусия за вредите от наркотиците, съчетана с кампанията на БНТ „Не дишай смърт“.

Окръжен и Районен съд - Благоевград включват в своето събитие темата за превенцията на насилието, като представят арт инсталацията на Рада Якова „Розов облак“ – посветена на подкрепата, от която всеки човек се нуждае, за да премине през житейските изпитания. Творбата съчетава устойчивост и мекота като символ на тихата сила на жените, която защитава, вдъхновява и носи надежда. Представена е и въздействащата международна кампания „Abuse is not love“, чиято цел е да запознае обществото с ранните признаци на насилие и начините за превенция. Арт инсталациите са представени от фондация „Emprove“. Сред гостите на мероприятиято са заместник-кметът по образование и бизнес развитие на Община Благоевград и председател на МКБППМН, председателят на ОбСПВ, секретарят на Местната комисия за борба с трафика на хора; представители на МКБППМН, на Управителния съвет на Фондация „П.У.Л.С“, движение „Ние жените“, омбудсманът на Община Благоевград и медиатори от съдебния район.

Районен съд – Разлог, съвместно с ТО – Разлог към РП – Благоевград са представили темата: „Домашно насилие – асоциално поведение“, като в последствие учениците са участвали в импровизиран наказателен процес.

На превенцията на противообществените прояви е посветено събитието на РС – Сливница, където учениците са участвали в дискусия на тема „Теорията на счупените прозорци“ и са работили по реални казуси.

В ОС – Враца е проведен ученически дебат по предварително подготвен наказателен казус за умишлено убийство по чл. 115 от НК. Учениците, разделени в два отбора, аргументирано са защитавали тези „за“ и „против“ налагане на наказание на извършителя. В ОС – Силистра ученици от специалност „Малък и среден бизнес“, които членуват в клуб „Млад предприемач“, са участвали в дискусия и импровизирана анкета „за“ и „против“ смъртното наказание. Коментирани са теми, свързани с

договорни отношения, покупко-продажбата на движими вещи и недвижими имоти, правния режим на търговските дружества и отговорността на едноличния търговец. Силен интерес отчитат ОП – Русе и РП – Русе от участието на учениците в процесуално-следствени действия като поемни лица.

Част от съвместната инициатива на органите на съдебната власт в гр. Перник е проведената в Съдебната палата викторина между ученици от две училища, участници в Образователната програма. В АдмС – Хасково е реализиран куиз на тема „Аз познавам правото“, а в РС – Харманли е проведена среща с инспектор от „Пътна полиция“ във връзка с безопасността при използване на електрически тротинетки. В РС – Силистра е проведена лекция за престъпленията по транспорта и са споделени примери за тежки ситуации на пътя, настъпили поради висока скорост, незачитане на предимство, разсеяност на водачи и/или пешеходци, включително при пресичане, ползване на мобилни устройства, слушалки и други. Специален гост на мероприятиято е представител на ЦКБППМН към Министерски съвет. На учениците са предоставени симулационни очила, с които са изпълнили различни задачи и са усетил негативния ефект върху чувството за координация и преценка на дистанцията при употребата на алкохол и наркотици.

В Административен съд – Разград са обсъдили правилата за движение по пътищата, задълженията на водачите на МПС и неблагоприятните последици при извършени от тях нарушения, като събитието е завършило с куиз-викторина по темата.

В АдмС – Варна студенти от Икономически университет – Варна, специалности „Съдебна администрация“ и „Публична администрация“ са участвали в провеждане на симулативен конкурс за заемане на длъжност „съдебен деловодител“.

АдмС – Русе е организирал образователна работилница „В света на правото“, включваща работа по казуси, виртуална викторина и дискусия за използването на изкуствен интелект. В РС – Дулово е проведена дискусия за видовете наказания, като участниците в нея са подарили на магистратите авторски албум „Градска памет и съдебна власт“.

Пример за институционално взаимодействие е Денят на отворени врати на РС – Елхово, който е включен в годишния план на педагогическия съветник от училището-партньор и програмата за професионално ориентиране на учениците. В РС – Луковит са отпечатани брошури с информация за правата и задълженията на гражданите в съдебния процес, както и за реда за издаване на документи.

За втора поредна година Дните на отворени врати в РС – Варна са съчетани с новаторската инициатива за провеждане на дебати по правни теми между отбори от училища-партньори по Образователната програма. Гимназисти от четири отбора, в два кръга, пред препълнена съдебна зала с ученици, преподаватели, юристи и студенти демонстрират ораторски качества и умения за боравене с аргументи, при защита на своите тези по

темите: „За и против петдневната работна седмица“, „За и против санкционирането на лицата, неупражнили правото си на глас на избори“ и „За и против бързите кредити“. Отборите са оценени от петчленно жури от магистрати в РС – Варна, като всички участници са получили удостоверения и предметни награди за доброто си представяне.

Окръжен съд – Ямбол, съвместно с ОП – Ямбол и Адвокатска колегия – Ямбол са предоставили годишна стипендия на студент по право, посочен от Бургаския свободен университет. В съвместната инициатива на Апелативен съд – Пловдив, ОС – Пловдив и РС – Пловдив „Съдът отблизо“ са взели участие криминалисти и служители от Главна дирекция „Охрана“.

Националният институт на правосъдието е реализира кампания „Дни на самоуправление“ с участие на младши магистрати от европейски държави и курсисти от випуск 2025/2026.

Някои ОСВ провеждат кампанията в няколко последователни дни или организират повече от едно събитие през отчетния период. Районен съд – Враца и Районен съд – Плевен са провели „Седмица на отворените врати“. Сред най-активните участници е и АС – Бургас, който провежда пет събития в кампанията „Ден на отворените врати“. Участници са ученици от различни възрастови групи, като са представени поредица от теми. При първото мероприятие е разгледана темата „Разделение на властите според Конституцията, мястото и ролята на съдебната власт в Република България и структурата на съдебната система“, във второто – „Наказателната отговорност на непълнолетни, малолетни, възпитателни мерки за деца при противообществени прояви“, в третото събитие темата е „Наказателно правосъдие“. При четвъртото събитие е проведена среща с малки читалищни дейци, които за пета поредна година посещават съда. Тяхната визита е в рамките на образователния час за граждански и правни знания „Безопасно лято - права и отговорности на децата през лятната ваканция“. Петата среща е с членовете на клуб „Безопасност на движението по пътищата“.

Три дни на отворени врати са отчетени от СРС и СРП, като ученици от столични училища са запознати със функциите на съдебната власт, киберпрестъпленията и опасностите в интернет и социалните мрежи, представена е и темата „Основите на Конституцията“.

По две събития са провели Апелативен съд – София, Апелативна прокуратура – София, Софийски градски съд, Софийска градска прокуратура, Районен съд – Генерал Тошево, Районен съд – Бургас, Районен съд – Несебър, Окръжен и Районен съд – Разград, ОС – Търговище, АдмС – Враца, АдмС – Видин, АдмС – Благоевград.

11. Избор на специални дати

Денят на Българската конституция и професионален празник на юристите и съдебните служители в България е сред предпочитаните дати за провеждане на Ден на отворените врати. На 16 април 2025 г. са

реализирани събития в районните съдилища в градовете Айтос, Варна, Златоград, Кърджали, Лом, Петрич, Свищов, София, Средец и Червен бряг; окръжните съдилища в градовете – Варна, Габрово, Кърджали и Плевен, както и в АдмС – Русе. На тази дата съвместни инициативи са провели: СРС и СРП; РС - Бяла Слатина и ТО – Бяла Слатина към РП - Враца; РС – Сандански, съвместно с ТО – Сандански към РП - Благоевград; РП - Кърджали и ТО – Момчилград към РП - Кърджали; ОС - Хасково и РС - Хасково, ОП - Хасково и РП – Хасково; ОП – Русе и РП – Русе; ОС - Разград и РС – Разград; АП - Варна и АС – Варна; АС – Варна и АП – Варна; АП – Пловдив, ОП – Пловдив и РП – Пловдив; ОС – Ямбол и ОП – Ямбол; РС – Бургас и ОС – Бургас; ОС – Габрово и РП – Габрово; РС Козлодуй, и ТО Козлодуй към РП - Враца; СРС и СРП – София; АдмС – Видин и ОС – Видин; РС - Кюстендил и РС - Дупница, РП - Кюстендил и ТО - Дупница към РП - Кюстендил. На 15 април 2025 г., но по повод Деня на Конституцията, мероприятията са проведени в АдмС – Стара Загора и АдмС – Сливен, като те съвпадат с отбелязването на 18 години от създаването на административните съдилища.

За Ден на отворените врати в ОС – Ловеч е определен Международния ден на правото да знам – 28 септември. На годишнини от създаването им са посветени събитията на ВКС (145 години от създаването му), РС – Балчик (145-та годишнина от създаването на мирови съд в град Балчик), ОС – Кърджали (105-та годишнина от създаването му), ОС – Русе (85 години от откриването на Съдебната палата) и РС – Генерал Тошево (40-годишнина от откриване на съда).

Административен съд – Варна и АдмС - Добрич посвещават мероприятиято на Европейския ден за гражданско правосъдие - 25 октомври, провеждан ежегодно по инициатива на Съвета на Европа и Европейската комисия.

II. ПРЕПОРЪКИ

В отчетите на ОСВ за проведените Дни на отворените врати е посочено, че информационната кампания заедно с Образователната програма „Съдебната власт – информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури“ в значителна степен оказват положителен ефект върху доверието на гражданите, авторитета на съдебната власт и благоприятстват позитивните обществени нагласи към дейността на съдилищата и прокуратурите, и повишават правната култура на младото поколение. В отчета на ОС – Ямбол е направена препоръка за повишаване ефективността на информационната кампания „Ден на отворените врати“ чрез включване на повече интерактивни форми като ролеви игри, тестове за обратна връзка и разширяване на целевите групи. В този смисъл следва да се акцентира върху дадените възможности, които инициативите по Образователната програма и Дните на отворените врати предоставят, като органите на съдебната власт се насърчават да проявяват творчески и иновативни подходи, да разширяват тематичния обхват и

методите за работата с различните целеви групи, да прилагат практики и дейности, съобразени с интересите и потребностите на младите хора и гражданите.

III. ИЗВОДИ

Чрез различните инициативи и мероприятия, реализирани в кампанията „Ден на отворените врати“, се утвърждава разбираемо и отворено към обществото правосъдие, придобиват се впечатления за компетентността и моралния облик на магистратите, като част от процеса за осигуряване на публичност, постигане на разбиране, уважение и доверие към съдебната власт. Личният контакт на младите хора с магистрати и представители на местното самоуправление води до по-добро разбиране на принципите на правовата държава, тъй като учениците търсят информация по възникнали казуси от ежедневието и се учат как да защитават правата си, което ги прави по-осъзнати граждани.